SỐ THỨ 1480 — NGÀY THỨ 7 U 22 FEVRIER 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 111

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ : 0$02

BÁO GỬI	Bản-xứ và Trung-Kỳ	Bắc-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm . .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$00	9$00
Các tỉnh và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sau tháng . .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng . .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

F.-H. SCHNEIDER, Fondateur
NGUYỄN-VĂN-VĨNH, Directeur gérant

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page
- Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
- Par contrat annuel
- Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et legales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

SOUSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES

MUA CÔNG-TRÁI ĐÔNG-PHÁP TÍNH BẰNG BẠC

ឲ្យទិញសន្ធនប័ត្រឥណ្ឌចិនជាប្រាក់ពិន

元銀算照債公法東買宜

Họa vần năm bài thơ

Đăng trong số báo ngày 17 Février 1922

Khuyên quốc-dân ta mua quốc-trái kỳ này

I

Bắc Nam chung một nước non này,
Xe lửa đường đi tiện đấy đây.
Yêu nước ta nên cùng giúp nước,
Bạc đồng sáu triệu tính chia tay.

II

Ích nước sau ra lại lợi nhà,
Ta nên nỏ-nức khắp gần xa.
Giúp tiền mở rộng đường kinh tế,
Tô điểm càng thêm vẻ quốc-hoa.

III

Đường đất Trung, Nam những cách xa,
Mà quanh đây vẫn nước non nhà.
Bà con Hồng Lạc ta nên biết,
Lợi cả ta cùng tính kỹ ra.

IV

Nghĩa lợi hai bề vẹn cả hai,
Đem tiền giúp nước kể chi lời.
Ví bằng tiếc của sao cho phải,
Bỏ lọ vùi sân cũng thế thôi.

V

Những tiền tiêu phí cách xa hoa,
Vô ích mà rồi hại đến ta.
Giúp nước sau này còn được tiếng,
Lợi cho nước ấy lợi cho nhà.

TIÊN-LONG-TỬ (Phủ-lý).

Sự vệ-sinh luân-chuyển ở các miền nhà quê

Ở nước ta bấy giờ, ai là người có lưu-tâm đến chủng-tộc lại chẳng phải than nàn rằng giống người mình thật quá yếu đuối kém người ta xa ; giống người đã yếu-đuối thì trí thức còn mong gì tăng tiến, sinh-kế còn mong gì chấn hưng, ở cái thời-đại cạnh-tranh kịch-liệt này, còn tránh sao cho khỏi mắc vào trong vòng liệt bại. Cũng cùng là giống người, mà sao giống người khác khỏe, giống người mình yếu như thế ? há chẳng phải tại người ta biết phép vệ sinh mà người mình không biết phép vệ-sinh dư ? Biết phép vệ sinh thì người khỏe mà gây thành giống khỏe ; không biết phép vệ sinh thì người yếu mà gây thành giống yếu ; ấy người ta hay hèn, nước nhà suy thịnh, đều có cái quan-hệ mật-thiết với sự vệ sinh.

Ở các nước Âu Mỹ bây giờ, ai cũng biết lấy vệ-sinh làm trọng ; chính-phủ lấy sự vệ-sinh hành chính làm trọng ; trường học lấy sự vệ sinh giáo dục làm trọng ; thuộc về cá-nhân vệ-sinh thì như nhà ở đủ khí trời ánh sáng, ăn uống quần áo cho sạch sẽ, lao-động nghỉ ngơi cho có chừng, giới tửu yên sắc để bỏ những thứ hại người, trừ ruồi muỗi chuột bọ là những giống truyền bệnh, vân vân ; thuộc về công-cộng vệ-sinh thì như đường sá dọn cho khỏi dơ, mương cống thông cho khỏi tắc, rác rưởi quét tước cho khỏi nhớp, dịch lệ phòng ngừa cho khỏi lây, v. v. cho nên giống người càng ngày càng mạnh, mà trí-thức cũng theo mà tăng tiến, sinh kế cũng theo mà chấn hưng ; dân thịnh nước giàu, tuy có nhiều nguyên-nhân, mà người ta biết phép vệ sinh thực là cái nguyên-nhân chủ-yếu.

Nước ta xưa lắm sự vệ sinh hầu như không từng có ai đảm-đạo đến ; thói thường mình khỏe mạnh nhờ ở phúc trời, đau yếu đỏ vì vận hạn, dịch lệ phú cho thiên hành, chẳng ai biết vệ sinh là cái gì cả ; không trách rằng giống người càng ngày càng yếu, mỗi năm cái số người tàn tật yếu chết trong nước tuy chưa có biểu thống-kê tinh-tường có thể biết đích được, nhưng cứ lấy cái con mắt ta thấy, lỗ tai ta nghe mà phỏng định, chắc cũng có đến một số khá lớn, giá nói ra ai cũng phải ghê mình ; thử đi từ kẻ chợ cho chí nhà quê, cứ tính số ít cũng mười người đến ba, bốn người mắc phải bệnh kinh-niên, phi đau mắt thì đau răng, phi bệnh phổi thì bệnh ruột. Ôi ! trong một nước mà đến non nửa số người đau yếu, thì sự-nghiệp trong nước tất cũng vì thế mà đình trệ đến non nửa, còn mong sao được giàu thịnh bằng người !

Từ lúc có nhà nước Bảo-hộ, đem cái phép vệ-sinh truyền bá sang xứ ta, nào trồng đậu, nào khám dịch, nào mở cuộc Y-tế, nào lập trường Thái-y, nào nhà hộ sinh, nào phòng chữa mắt, dạy những bài học vệ sinh ở các trường, ra những điều lệ vệ-sinh ở các xứ. Song, cái cách ăn ở luộm thuộm đã thành cái tập-quán thâm-căn cố-đế của người mình, tuy cái phép vệ sinh đã truyền bá đến xứ ta, mà nước đỏ là khoai, hồ dễ đã một ngày mà thâm ; giảng diễn vệ sinh ở các trường mà thầy giáo cho chí học-trò mấy người khỏi ê a tắc trách ; thi hành vệ-sinh ở các xứ, mà phủ huyện cho chí tổng lý mấy ai khỏi miễn-cưỡng ứng thừa ; mới được mấy năm nay ở những chỗ đô hội thị-thành, tai đã thường được nghe những câu chuyện vệ-sinh, mắt đã thường được trông thấy những cách ăn ở vệ-sinh của người qui-quốc, đã có được một phần ít người biết theo cái cách thức vệ-sinh, còn những nơi dân xã nhà-quê, không đi đến đâu là không thấy nhà cửa ẩm-thấp, đường sá phân-trọ, ăn uống xô-đồ, áo quần bẩn thỉu, hỏi đến thế nào là không-khí, thế nào là vi-trùng, làm sao phải ăn đồ chín, phải uống nước sôi, làm sao phải ở nhà cao, phải làm công rộng, mười người chắc đến chín người không hiểu, mà người hiểu cũng vị tất đã chịu thực hành. Cổ-nhân đã có câu : dân chỉ cùng nó vui lúc thành công thì được mà khó cùng nó lo lúc khởi đầu. Ở chốn thôn quê, giao thông cách-trở, văn kiến hẹp hòi, phỉ có rõ thành-hiệu trước con mắt rành-rành, khi nào đã đem lòng tin phục. Coi một sự trồng đậu, lúc mới còn phải đi dỗ dỉ gọi từng nhà, mà bây giờ mẹ nào con nấy kéo nhau đi như nước chảy, đã cứu được mỗi năm kể bao nhiêu là trai lành gái tốt khỏi hại về cái chứng thiên hoa ; nếu các phép vệ-sinh mà cái gì cũng hiểu rõ lợi ích được như sự trồng đậu kia thì ai chẳng rốc lòng theo giữ. Sự vệ-sinh ở chốn hương-thôn thật còn cần phải có người trên săn-sóc đến luôn-luôn, nhắc nhở đến thường-thường, thì thói ăn cách ở mới mong sửa đổi lần lần được

Nay quan Toàn quyền đã thâm hiểu cái tình hình đau ta như thế, nên bắt đầu từ năm nay, ngài đã chuẩn cho năm xứ trong cõi Đông-pháp mỗi xứ mỗi năm trích tiền công quĩ một số là vạn đồng để lập một sở vệ-sinh luân-chuyển, mỗi sở có một quan thầy thuốc Tây và các ông thầy thuốc, các viên khán hộ ta, đi hết vùng nọ đến vùng kia, lựa những nơi nào thích hợp mà thi hành những điều có kết-quả hiển-nhiên để cho người dân phải tin-phục. Cứ trong tờ chu-tri đã định, sở vệ-sinh luân-chuyển sẽ làm những công cuộc như là trừ giống bọ muỗi, cho thuốc đón bệnh, lập ao thông thủy, đào giếng xẻ ngòi lấy nước trong sạch để ăn, khéo dùng những vật-liệu tầm-thường mà làm được những nhà cao ráo sạch-sẽ, đó thật là một cách truyền-bá vệ sinh không gì thần diệu bằng : đến lúc dân mình hiểu rõ lợi ích được những điều ấy mà theo giữ cho đúng các phép vệ sinh, thì cái vấn-đề cải lương nhân-chủng ở nước mình may ra có phần giải quyết được

Ôi ! tính-mệnh là tính mệnh của mình, chủng-tộc là chủng tộc của mình, mình biết giữ vệ sinh mà khỏe thì làm nên công kia việc nọ, sĩ nông công thương trong nước đều tiến bộ, mà cái lợi dân giàu nước thịnh ai chia rẽ mất của mình, lại truyền được cái giống tốt cho con cháu sau thành một cái nhân chủng tráng-kiện hùng-cường. Mình không biết giữ vệ sinh mà yếu thì cũng chẳng may tật khác, sinh-kế học-thuật trong nước đều suy tệ, mà cái hại nước nghèo dân khốn ai chịu thẻ cho mình, lại truyền phải cái giống hư cho con cháu sau thành một cái nhân chủng yếu-ớt hèn-mạt, Nhà nước Bảo-hộ còn có lòng lo đến tính mệnh chủng-tộc của mình như thế, mình lại không biết tự lo cho mình hay sao ? Đã đành rằng cái công cuộc ấy có nhà-nước Bảo-hộ làm chủ làm thầy, nhưng thi hành những phương-pháp cho được hoàn-thiện thì chắc là cái trách-nhiệm của các ông thầy thuốc và các nhà khán hộ ta, truyền bá những phương pháp cho được phổ-cập thì chắc là cái trách-nhiệm của các quan địa-phương và các nhà hảo-mục ta ; xin ai nấy đều đem tâm nghĩ đến cái tính-mệnh cái chủng-tộc của mình mà dùng làm phụ cái lòng tốt của Nhà nước Bảo-hộ.

T.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

TÔ TUYỀN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 21 Février 1922

Cuộc hội-nghị Gênes

Các nhà chánh-trị đều đồng thanh nói rằng cuộc hội-nghị Gênes chắc chắn gây được kết-quả thực sự quan-trọng lắm. Các nghị-viên về chánh-đảng của Chánh-phủ thì nói rằng nên phòng bị đối với nước Nga nước Đức mới được. Các nghị-viên về đảng Xã hội thì nói rằng các nước cần phải hội-nghị với nhau một lần nữa, thì sau này hội-nghị mới có cơ gây được kết-quả thực sự. Nghe đâu cái ý kiến của các nhà chánh-trị nước Anh cũng thế, vì cứ theo như một bức điện-tín ở Londres gửi đến các báo-quán ở Paris, thì ý quan Lloyd George định sau cuộc hội-nghị này, thì sẽ đặt nhiều cuộc hội-nghị khác, cứ sáu tháng thì sẽ hội-nghị một kỳ. Lại theo như một bức điện-tín ở Moscou, thì cái ý-kiến của chánh phủ Xô-viết cũng vậy. Các nhà chánh-trị Đại-pháp nói rằng đến tháng Avril thì hội-đồng sẽ hội nghị.

Cái vấn-đề Ai-cập

Cứ như lời viên phóng-sự ở Londres của nhà báo *Petit Parisien*, thì ngày 22 Février lord Allenby sẽ đi Le Caire, và có mang một bức thư cho quốc vương Ai-cập. Trong bức thư ấy, chánh-phủ nước Anh vẫn công nhận rằng cái vấn-đề bãi cuộc bảo-hộ bay không là do quốc-dân Ai-cập định quyết. Trong bức thư ấy lại nói việc quốc-dân Ai-cập [illegible] chính-thể ngày nay. Vậy thì chánh-phủ Anh ban quyền độc-lập cho nước Ai-cập, và định rằng sau khi nghị-viện nước Anh tuyên cáo bãi cuộc bảo-hộ, thì sẽ đặt một chánh-phủ của Ai-cập và triệu tập một lập-pháp nghị-viện. Bấy giờ hai chánh-phủ sẽ giải quyết cái vấn đề bảo chứng về địa-hạt.

Cái nạn cơ-cận tại Trung-hoa

Tỉnh Giang tô bị lụt to, mùa màng mất cả, thóc gạo không đủ dùng, hàng sáu triệu người bị đói khổ. Thành Thượng-hải cũng vì lính lỵ, nhân dân có đạt giấy cầu cứu hội đồng liệt quốc.

Quan Albert Sarraut đã trở về Pháp

Tàu *La Savoie* đã tới Havre sáng hôm thứ hai. Các phái-viên báo-giới ở Washington đi chuyến tàu ấy về. Có quan Albert Sarraut thượng thư bộ Thuộc-địa hải-quân đại thần đã Bon các quan Cố-vấn chuyến môn là MM. Fournier, và Sarloveze. Các báo chương xuất bản buổi chiều có đăng những lời của quan Albert Sarraut bế-cáo về cuộc hội-nghị Washington. Ngài nói rằng trước khi ngài ở Washington trở về, ngài xét ra dư-luận đã êm đềm lắm, việc giao tế lắm lúc rất khó khăn, nhưng cái tình thân-ái của Hoa-kỳ đối với Pháp vẫn khăng khít. Ngài nói : không nên lấy những cuộc bất chiến mà phán đoán cái cảm-tình của nước Hoa-kỳ. Dẫu dân dư-luận Hoa-kỳ cũng hiểu rõ cái tình-thế và cái lý sở do về cái thái-độ của nước Pháp. Còn như những nhà trí-thức nước Hoa-kỳ thì cứ xem cái buổi đại-hội-đồng các nước kỳ các giao-ước thì rõ rằng các nhà kỳ vẫn nhiệt-thành thân-ái với nước Pháp. Đại khái như lúc phải bộ Hoa-kỳ đứng lên mà ký các bản giao ước, thì hội-đồng đều hoan-hô nước Pháp. Ngài có nhắc lại rằng cái vấn-đề cối-tử trong cuộc hội nghị mới rồi, là việc bãi cuộc Anh-Nhật liên minh. Mà bãi cuộc Anh-Nhật liên minh, thì thật phải giảm số hải-thuyền của các nước có quyền lợi xung đột với nhau trong Thái-bình-dương. Còn các vấn-đề khác toàn là phụ-thuộc vào cái vấn đề ấy cả. Ngài lại nói rằng cái mục đích các bản giao-ước của hội-đồng là cốt chế-hạn quân-bị, và ấn định cái thời thế của Á-châu. Nước Pháp vốn chuộng hòa-bình, cho nên nước Pháp hết lòng tán-trợ vào những công cuộc bổ ích cho sự hòa-bình của thế giới. Song nước Pháp muốn giữ cho đủ tàu-thuyền để tự bảo hộ lấy bờ cõi và cho việc giao-thông với các thuộc-địa được tiện lợi. Ngài lại nói : cuộc hội-nghị Washington này là một cuộc đắc thắng của nước Hoa-kỳ, và nhờ đó mà bồi đắp cho cuộc hòa-bình của thế giới được bền chặt. Nhờ có cuộc hội-nghị này, mà các nước lập nên các bản giao-ước khiến cho cõi Viễn-đông khỏi lo về cái nạn chiến-tranh.

Quốc trái Đại pháp : 3%. 59. — 4%. 1918 64,25. — 5%. 78,95 — 5 %. 1920 92,75. — 6%. 1920 94.

THẾ GIỚI TÂN VĂN

Sinh-mệnh của loài vật có thể làm cho sống lâu hơn lên được

Gần đây ông giáo Molisch là một nhà thực-vật-học ở thành Duy-giê-nạp (Vienne) thí nghiệm ra được, nói có nhiều cách làm cho sinh-mệnh các loài thực vật có thể sống lâu hơn lên được : Những loài thực-vật chỉ khai hoa một thứ thôi tàn, nếu làm phương trở cái kỳ khai hoa kết quả của nó, đừng cho nó có hoa có quả rồi thì cái kỳ sinh-hoạt của nó được dài thêm nhiều ; như ở bên Mỹ-châu có một giống lan, trồng ở đất nhiệt-đái, chỉ trong tám năm hay mười năm thì trưởng-thành khai hoa, mà giống ở đất ôn-đái thì đến năm mươi năm mới ra hoa, sinh-mệnh để thọ hơn nhiều ; lại như những loài cỏ chỉ sống được có một năm một, nhưng gieo giống đừng gieo về cuối mùa thì mà đừng gieo về cuối mùa xuân thì nó sống được đến hai năm ; lại như loài thu-hải-đường thường đến cuối mùa đông thì lá héo, nhưng nếu lấy lá nó chiết đem trồng chỗ khác thì cái lá ấy lại sống thêm được một năm nữa.

Trong các loài động-vật cũng có tình hình như thế. Ông Louis Destouches nước Pháp từng thí-nghiệm các con sâu nhả loài bướm, hễ biến đổi ôn độ thì sinh-mệnh nó được dài thêm ; thường ôn-độ coi trong hàng [illegible] thì chỉ trong hai tháng thì hóa thành con bướm ngay ; nếu ôn-độ giảm kém thì con sâu ấy không hóa bướm ngay mà còn sinh-hoạt được đến mấy tuần lễ nữa ; nếu ôn-độ xuống tới mười độ thì con sâu ấy không hóa bướm mà sống được đến hai ba tháng. Lúc con sâu ấy hóa thành bướm rồi, cũng có thể thay đổi ôn-độ làm cho sống dai thêm được ; như để cho nó ở mấy giờ tại chỗ ôn-độ thấp kém, như thế loài bướm thường sống được sáu ngày hay tám ngày sống thêm được đến ba mươi ngày hay hăm nhăm ngày, và số trứng cũng nhiều thêm, thường thường một con bướm chỉ đẻ chừng mười hột cho đến mười lăm hột trứng, khi đó đẻ được đến hai mươi nhăm hột hay là ba mươi nhăm hột.

Cái hiệu dụng quang-tuyến trong y-học-giới

Gần đây khoa-học tiến-bộ, càng biết quang tuyến với sinh-mệnh có quan-hệ mật-thiết lắm. Các nhà y-học lợi-dụng cái sức quang-tuyến để phóc duyệt các loài vi-sinh-trùng có hại và những tế-bào còi bậy ở trong thân-người ta. Đến tiền nghiên cứu phép ấy là ông bác-sĩ Finsen người nước Anh ; ông nghiệm biết quang-tuyến màu đỏ có lợi cho người bị chứng lên đận, đối những ung nhọt bị chứng ấy nếu được quang tuyến màu đỏ chiếu xạ thì bệnh thế đỡ bớt được nhiều, mủ nung cũng nhẹ ; ông lại nói thử quang tuyến ấy dùng để chữa những chứng bị-phu kết-hạch hiện-lực có phần hơn, đã ở phép ngoại-khoa mổ sẻ y-tri. Phép dùng quang-tuyến đi qua hai lần mặt kính chế bằng tinh đá, giữa có một đường cho nước lạnh chảy thông qua để hấp thụ cái hơi nóng trong quang-tuyến phát

Cuộc Quốc-trái này chỉ cần đến 12 vạn người mua mà thôi, nghĩa là trong một cõi Đông-Pháp một nghìn người mới được có 6 người mua. Như thế thì chắc là không đủ vẻ mà bán cho khắp mọi người : ai muốn được trúng số một vạn, phải nên mua vé ngay kẻo chậm.

Digitized by the Internet Archive in 2010 with funding from Cornell University (http://www.archive.org/details/cornell)

ra cho khỏi nóng đến thân thể người bệnh ; quang-tuyến chiếu xa đến chỗ bệnh, làm cho những con vi-trùng kỳ-sinh ở đó bị phốc-duyệt hết, mà bệnh-trạng sẽ bình-phục lần lần. Các nhà khoa học đời nay lại xét biết thứ quang-tuyến ấy không những phốc-duyệt được vi-trùng mà lại làm tồn-hoại được cả những tế-bào kết thai. Những người để tâm về cải vấn-đề cải-lương dân-tộc lo hạn chế những giống hèn xấu không cho sinh sản lắm, đương nghĩ lợi-dụng thứ quang-tuyến ấy để dùng về việc đoạn thai. Cái hiện-dụng quang-tuyến chắc sau này còn càng ngày càng rộng vậy.

Có tiền đào lỗ chôn sâu,
Làm thân giữ của, dại dâu lạ đời,
Ai ơi khôn nghe lời,
Kịp nên mua phiếu ấy thời mới khôn.
May ra lại được hàng muôn.

TỰ DO DIỄN ĐÀN

Cái cảm tưởng của kẻ tiểu-dân

(Tiếp theo)

Ấy con đường cựu-học khi xưa khó khăn bỏ buộc như vậy mà dân ta cũng còn học được. Huống chi là học chữ quốc-ngữ bây giờ, cái thì giờ học chữ quốc-ngữ lại rất là ít ỏi, học phí cũng chẳng tốn là bao, chỉ một thếp [illegible] ngoài bốn cái năm xu, ngoài bút thép hai xu, cái thước hai xu, cộng là 29 xu. Thế thì một ngày một đêm có 24 giờ, mà bọ chịu bỏi ra mỗi ngày vài giờ là những giờ mà xưa nay họ chỉ phao-phí vào những nơi vô-ích mà lại có hại nữa, mà học được lấy giảm ba tháng may ra đã có thể chắp nối hai vẫn, xoay vòng năm dấu, dần dần xem được cái thư, viết được cái giấy, chẳng bao lâu bọ sẽ thành ra những bọn học-sinh gián tiếp với nhà trường cùng các viên giáo chức. Giáo chức ấy là ai ? tức là các nhà trước thuật phiên dịch ; các nhà trường ấy là gì ? tức là Báo-quán cùng Ấn-quán vậy.

Mỗi đây tôi còn nhớ một bài cao luận của ông Đỗ-Đức đăng trong báo Trung-Bắc nói về việc học ở các trường Sơ-đẳng hương thôn. Tôi lấy làm kính phục cái ý kiến của ông về [illegible] có công làm sách quốc ngữ, được hưởng cái danh-dự kỷ tên trên đầu quyển sách, mà quốc dân nên công nhận các ông ấy là những ông đã có công với mình. Thật là phải quá.

Vậy thì thuyết giá kính thưa cùng độc giả chư-tôn biết cho rằng, thuyết-giả có ý ca tụng cái công quả của chữ quốc ngữ, không phải là chỉ thiên trọng về chữ quốc-ngữ, mà tinh thần với chữ Hán của Pháp gì đâu.

Tưởng không phải thế...

Không những là không phải thế, mà tôi lại còn lo rằng không biết sau này quốc dân ta có còn duy-trì được Không giáo, bảo-tồn được Hán học hay không ?

Cứ công bằng mà xét thì dù Hán-tự hay Pháp-tự đều có đại ân đối với quốc dân ta cả. Vì có Pháp-học mới thành ra cái tân-học, tân-học trong cách trí, nhưng không biết những nhà chuyên-khoa cách-trí đã được tận kỳ thiện mỹ hay chưa. Nhưng tôi chỉ biết rằng, quốc dân ta tất phải trông nhờ vào các nhà đại Pháp-học có đặc tài, nghĩa là hấp thụ lấy cái tinh thần của Pháp học để bổ ích cho đồng dân học nước nhà. Lại nhân nhờ có Pháp-học mà khảo cứu ra được những phong-tục, tinh-tình, chính trị, lịch sử của các nước Âu, Mỹ, để bổ cứu cho những điều khuyết điểm của quốc dân.

Còn về phần Hán-tự thuộc cựu-học. Cựu-học trọng tự chương vì triều-đình ta khi xưa trọng về tự chương khoa cử, để tuyển-thủ lấy nhân tài, nên quốc dân cũng khuynh hướng về khoa cử tự chương để mong ứng dụng với Triều-đình. Nhưng ngoài cái tự chương chi học, thì các cụ ta khi trước nhờ về Không-giáo Hán-học mà đã bồi đắp nên một cái nền phong-hóa cũng khá rực rỡ, có đủ kỷ cương luân thường để gây dựng nên một xã-hội, cũng có những bậc hào-hoa nghĩa hiệp, trung-thần, liệt-phụ, hiếu-tử, tử-tôn, kể cái văn-minh cổ thời về phương Đông-Á thì nước ta cũng đã tự đắc là vào bậc thứ nhì ; chỉ ngặt vì chữ Hán chữ Pháp cùng là văn chương của nước ngoài, cho nên từ xưa đến giờ cựu học hay là tân học cũng chỉ riêng những bậc có thể lực hoặc có tài năng hay là có chí thì mới chuyên tâm chú ý về sự học được mà thôi.

Bởi vậy mà quốc-dân ta ngót hai mươi triệu người có ít đến ngoại [illegible] người triền đánh chịu thất học.

Ôi đã thất học thì tư tưởng có dâu mà rộng rãi, lý học có đâu được chính đáng mà chẳng sinh ra những nỗi tin nhảm tin xằng để khiến cho những kẻ hoặc thế vu dân kháng cự lại với ông thần tân-học, nó vẫn rộng đất mà quanh quất ám ảnh mãi dân ta, khiến cho dân ta tai ù, óc choáng, mắt quáng, mặt đỏ, kia cơ sinh-tồn, nọ đường cạnh-tranh, nay bỏ bê tại liệt đều chẳng biết gì, trọn đời coi mê-tín vào thần-quyền, chắc vào câu (phú-quý do thiên, tử sinh hữu mệnh) cùng là câu (sống vì mồ vì mả, chẳng sống vì cả bát cơm), còn biết bao những nỗi mê hồn hoang vu, nó làm lấp mất cả cái chí tự trị tự lập của từng người ; động nói đến chuyện trên giới bọ tin ngay có thiên lôi, có nam tào, bắc-đẩu, chúa tể, chúa tinh, nói chuyện dưới âm, bọ tin có thuỷ tề, long cung, giang thần, hà bá, nói chuyện đến trái đất, bọ tin có địa-ngục, diêm-vương, vạc-dầu, quỷ-sứ ; còn nói chuyện đến cuộc Âu-chiến mới rồi, trên trời máy bay, dưới bể tàu lặn, trong đất đường hầm, xe-lăng, việc quân thì thuốc ngạt, thuốc cháy, thuốc chảy nước mắt, thuốc tê-rệt, thì bọ lại bảo nói hoặc nói huyền, điều đáng tin thì lại không tin, điều không đáng tin thì lại tin. điều đáng kiêng thì lại không kiêng, như là kiêng theo phép vệ-sinh, điều không đáng kiêng thì lại kiêng như là bán hàng kiêng sớm mai, ra ngõ kiêng gặp gái, ấy đại khái cái nỗi tinh-thần của người mình phần nhiều như thế cả. Ôi chẳng thà dân ta còn ở vào cái thời kỳ nội thuộc, hay là cái thời kỳ thụ phong của nước Tàu thì chẳng nói làm chi, chứ hiện bây giờ tự quan cấp dân, tự bẩm tới phủ, từ quy chi tiện, ai mà không được nương tựa vào cái thời kỳ bảo hộ này, trên nhờ có nhà nước đem những phương pháp chính đáng, học thuật văn minh mà truyền thụ cho ta, dưới lại nhờ có các nhà đại tân-học có công cùng sức mà dìu dắt lấy đồng bào nào tân văn, dân báo, nào sách mới, diễn đàn, thật đã sẵn phương bổ-cứu. Thế mà dân ta còn giữ mãi cục bủ thói quê, hà chẳng phải rằng là cái phương-pháp giáo dục bằng chữ quốc-ngữ chưa được phổ cập. Mà cái nỗi không được phổ-cập ấy, phần thì bởi cái cảnh-nợ riêng của từng người, phần thì bởi cái tình-thế chung của cả một nước.

(Còn nữa) PHÙNG-VĂN

Ai ơi muốn làm giàu,
Nên mua quốc-trái, mua mau mà mua được hàng vạn sung sướng mặt vẻ sau.

NHÀN ĐÀM

Cá vàng và cá diếc

Một con cá vàng đang lượn lên, lượn xuống, thung thăng trong cái bầu thủy tinh, thấy cá diếc trong rỏ, lên giọng nhiếc rằng « Tao nghĩ đồng loại với mày chỉ thèm thay, cả năm chỉ lối, mày chỉ làm lội nơi nước đọc bùn lầy trông thật bẩn mắt !

Diếc đáp : ngài không nói ra, tôi cũng biết ngài rồi ! Tôi tuy cục kịch quê mùa, song cũng lịch cho người được miếng ăn. Còn như ngài tuy tốt đẹp song cái bụng quẩng đại kia chỉ chứa toàn một giống bọ.

Tử-Sơn

Ai cũng muốn giàu có.
Làm nên trường cũng khó
Chi có nhân dịp này.
Mua phiếu may được đó.

VIỆC HANOI

Giá bạc — Kể từ ngày 22 Février này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 5 f. 70.

Ai sẽ quyền thủ hiến Đông-pháp. — Báo *Courrier Colonial* đăng rằng :

« Vì quan *docteur* Cognacq Học-chính tổng trưởng ở Đông-pháp được bổ làm thống đốc hạng nhất các thuộc-địa mà nhiều người nghĩ là trong khi quan Toàn quyền Đông-pháp đi vắng thì có lẽ cũng lên thay.

Thế nhưng mà cứ như tin hồi tại bộ thuộc-địa thì trong khi quan Toàn quyền Long về Pháp dự cuộc Đấu xảo tại Marseille muốn chừng là M. Garnier chánh sở Kinh-tế Đông-pháp tại Paris sẽ đi quyền Toàn-quyền.

Song cứ như điều lệ đã định thì trong khi quan Toàn-quyền đi vắng tất là quan phó Toàn-quyền lên quyền.

Thế nhưng mà các điều lệ ấy có thể tùy thời mà thay đổi đi được. »

Báo Avenir du Tonkin nói lời với mấy câu riêng ấy thì có thêm : « Ta có thể đáp lại rằng, mà không sợ sai lầm, là các điều lệ ấy sẽ thi hành và quan Phó Toàn-quyền Robin sẽ lên quyền trong khi quan Toàn-quyền Long đi vắng ».

Hội-đồng Canh-nông. — Tối hôm qua, khi 9 giờ, Hội-đồng Canh-nông Bắc-kỳ và phái Bắc Trung-kỳ đã họp tại phòng Canh-nông phố hàng Trống, có M. Marius Borel làm chủ tọa.

Trong các vấn đề đã xét thì có những việc này :

Duyệt y lời biên bản trong kỳ Hội-đồng ngày 7 Décembre 1921.

Việc các nhà đại-biểu các hội công cử ở Đông-Pháp đồng ý với nhau.

Việc Bấu-xảo Marseille — M. Ch. Guillaume đi thay mặt Hội-đồng dự Đấu xảo.

Các khoản thuế thương chính — Các giá đánh tại Đông pháp.

Việc thú y — Việc chăn nuôi tại Trung-kỳ.

Sở thí-nghiệm cần trùng ở chợ Gành. Các việc khác.

Dân số Bắc-kỳ. — Cứ theo như sổ điền thu vừa làm xong thì dân số Bắc-kỳ là : Ấn Tây. 6.332 người ; Nam Việt, 6.844.121. Ai cũng nhớ rằng cuộc điền thu này là do ý-kiến quan nguyên quyền Toàn-quyền Le Gallen khi trước mà từ bấy giờ đến nay mới biết rõ được hai xứ Bắc-kỳ và Nam-kỳ. Dân số ở Nam-kỳ đáng đã từ trong mấy tháng trước rồi.

Những người đem đây tại Guyane. — Quan *docteur* Escalle thầy thuốc ngạch y-tế Bắc-kỳ nay cử đi làm thầy thuốc ở trong tàu *Indochine* chở những tội nhân đem đày sang Guyane.

CẦN NGƯỜI LÀM VIỆC

Sở Chiếu-bóng Service cinématographique) ở phả Toàn-quyền cần một người vận máy xe ô-tô thực giỏi. Xe máy hiệu « Peugeot » 24/30.

Ai có bằng thì đến mà xin. Lương sẽ định theo công-việc làm.

3216

Tòa án binh — Ngày hôm qua Tòa án binh thứ nhất đã họp để xét các việc sau này :

Việc quan trọng nhất trong kỳ này khiến cho ai cũng phải bình luận đến là việc đội-bỏn Le Gros. Bội-bỏn nguyên đã bị Tòa án binh ngày 25 Mars năm ngoái xử vắng mặt 20 năm khổ sai và 10 năm cấm cố về tội trong khi ở Haiphong có phận sự gì về công tắt cả là 225.136 f 39 Đang khi phải giam tại nhà pha Hanoi thì y tìm cách vượt ngục trốn sang được đến Úc-châu. Trong phiên ngày hôm qua Tòa chỉ xét lại cản cước và đòi mấy người làm chứng lại nhận mặt mà thôi.

Luật-sư của Le Gros xin Tòa án hoãn việc này đến phiên khác để quan dự-thẩm cứu xét thêm nữa, vì đội-bỏn có tố cáo thêm nhiều người nữa. Như vậy thì việc này lại mấy tháng nữa mới hỏi đến, vì Tòa còn tra xem những kẻ nào đồng đảng với y.

Còn những việc khác trong phiên này là các việc thường cả : là một người linh đạo Lê-dương tên là Fouter ở Thái-nguyên phải canh gác mà quá chén say, đến nỗi bắt linh nhân sự, nằm ngay ở sau bóp gác. Tòa phạt 6 tháng tù.

Một người linh nữa là Andersen cũng ở Thái nguyên, mình mẩy rất to lớn. Một bữa rồng rượu say về trại làm ồn ào, viên đội canh trại phải cho nhốt vào trong buồng phạt thì Andersen kêu gào, đập phá lung cả cửa. Sau phải giam vào phòng phạt khác thì Andersen lại đập bung cửa ra. Tòa xét xong thì tha cho người linh ấy.

Một người linh công-binh Annam là Ng-đ nh-Đạt vì tội ăn trộm phải một năm tù.

Một người bếp khố đỏ là Ng-văn-Nguyên vì tội đào binh phải 6 tháng tù ăn treo.

Tòa Thượng-thẩm. — Chiều hôm qua, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Con bạc Tàu. — Tòa án Trừng trị Haiphong phạt tên Hòn-tai-Hy gả phán thân, tên Sec-sai-Fac gẩy phán thân mỗi tên 25 quan và lĩ con bạc Toan-hip-Lí, Toan-man-Yát, Khat Thong, Ao-yac-Thang, Li-Si, Chung-Sang, Tchan-Yan, Lung-Ching, Lam-Si, Thin-Si, Thin-Vă, Li cao-Nam tức Ly-bing-Phau và Trần-văn-Quít mỗi tên 5 quan. Con bạc được phạt nhẹ như thế đã mừng thầm, không dám kêu ca điều gì nữa. Ngờ đâu khi bồ-sự đệ lên Thượng-thẩm, quan Chưởng lý thấy con bạc phải phạt nhẹ quá thì chống án và xin phạt mọi cách rất nặng để cho tiệt được giống cờ bạc đi.

Tòa Thượng-thẩm xét án lại rồi tăng tội tên Hòne-tai-Ky và Sec-sai-Fac mỗi tên lên 4 tháng tù và 500 quan và những con bạc mỗi tên 50 quan.

Những con bạc phải bắt ở đường Thái-hà vừa rồi thấy tòa tăng án bạc đồng nghiệp như thế, chắc cũng phải khiếp đảm.

Ăn cắp pháo. — Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt tiên Ng.-văn-Kinh 10 ngày tù về tội ăn cắp pháo và tha tội cho tên Ng-thị-Tỷ và Ng. - thị - Bé cũng can về việc ấy.

Quan Chưởng-lý chống án tòa Thượng-thẩm tăng tội tên Kinh lên 1 tháng tù và y án tha cho hai thị kia.

Đàm người lấy của. — Đương đêm tức tên Vũ-Ký bày làm ăn phạt tù tên Vũ-Ký mỗi tên 5 năm tù. Tòa Thượng-thẩm bỏ những tội-nhân xong còn hoãn để xét.

Có lẽ việc cướp này phải đưa ra tòa án Đại-hình xử đoán, vì chúng có khí-giới và đánh sự chủ bị thương.

Còn nhiều việc nữa, song toàn những việc tầm thường cả.

Ngạch khán hộ. — M. Lê văn-Ngoạn khán hộ hạng ba tòng sự tại Nhà thương chữa mắt thì nay đổi đi Hải-dương thay M. Nguyễn-văn-Bính đổi đi nơi khác.

M. Nguyễn-thế Nhâm khán hộ hạng tư tòng sự tại nhà thương Hà-giang và nằm dưỡng-bệnh tại nhà thương Hanoi mới ra thì nay bổ đi nhà thương chữa mắt thay M. Lê văn-Ngoạn khán hộ hạng ba.

M. Nguyễn-văn-Bính khán hộ hạng nhất tại nhà thương Hải-dương thì nay đổi đi Lai-châu thay M. Trần-văn-Học đổi đi nơi khác.

M. Trần-v-Thọ khán hộ hạng tư ở Lai-châu đổi đi Vĩnh-yên thay M. Lê-v-Thiết khán hộ sắp phải cách chức.

Các khán-hộ phụ bện Nguyễn-văn-Thuật tại Thất-thê, Nguyễn-văn-La tại Cao-bằng, Lộ-văn-Ý tại Hà-giang, Đoàn-quang-Minh tại Hải-phòng thì nay được bổ khán hộ tập sự tại nhà thương Hanoi.

M Nguyễn-văn-Thanh nguyên khán hộ ngạch bình được bổ khán hộ hạng tư và tùy thuộc quan chánh kỹ-sư Lục-lộ Bắc-kỳ bổ đi coi thuốc cho những người làm đường tỉnh Bắc-ninh.

Nghỉ phép. — M. Trần-thúc-Nhuận tham tá công chánh hạng tư được phép nghỉ 29 ngày lĩnh cả lương.

Tin vặt — Nguyễn-v-Tinh 12 tuổi, chủ hiệu thợ cạo ở hàng Điếu, số 32, kiện người làm công là Ng-v-Cả lĩnh trước mất 30 đồng đi trốn mất.

Đỗ-văn-Long 51 tuổi cai xe ở hàng Đào, số 41, kiện tên Mâu là cu-ly xe đem các đồ xe giá 6 đồng trốn đi mất.

M. Đức-Long 35 tuổi buôn bán ở hàng Mã-mây kiện tên Ng.-v.-Chân lấy mất bốn phiếu quốc-trái giá 400 quan trốn đi mất.

Sở Cảm đang tra xét về các việc đó.

Tiên ăn uống xa xỉ, quá khẩu thành tàn ; tiền cờ bạc chơi bời, hại thân vô ích ; sao bằng mang tiền đó mua phiếu quốc trái, công-lợi tư-lợi, hai đường vẹn hai.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Phu xe trẻ con. — Đã nhiều lần các báo chương đều có kể nỗi phu xe chưa đến tuổi mà đã cầm tay xe đi làm, cho nên nào xe đổ, nào xe ngã luôn luôn, khiến cho nhiều người trông thấy phải ghê sợ. Ấy cũng chỉ vì các hiệu buôn xe tham lam không tuân kỷ-luật của sở cảnh-sát vậy.

Hôm nay sở cảnh sát vừa tóm được sáu tên kéo xe còn măng sữa về bóp đề rồi chiếu luật ra phạt các nhà có xe cho thuê vi tội vi cảnh.

Giấy thông - hành giả. — Chú Lương-Hing là người Trung-hoa đi lảo đảo trong thành-phố mà giám cả gan đưa giấy thông-hành giả ra với các nhà có trách-nhiệm, thì đã giải vào sở Cảm.

Buôn bán làm vì. — Cái cách buôn bán làm vì ở đất Hải-phòng mỗi ngày càng thêm nhiều mãi ra ; mà ngán thay họ đã buôn bán làm vì thì thế tất họ phải mưu sinh về mặt hàng khác nữa. Mặt hàng khác ấy là gì ? Xin thưa nhỏ rằng bất ngoại khoản buôn sau bán phấn thì lại cái nghề đỏ hồ hát nhảy. Bởi thế cho nên hiệt bao nhiêu kẻ vì hàm mê tửu sắc, canh đỏ đen đến nỗi vong gia thất-thổ, đến nỗi vợ lìa chồng, cha con bỏ nhau cũng vì chúng.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

N° 29

TRÀ-HOA-NỮ

(La Dame aux Camélias)

Trước-giả : ALEXANDRE DUMAS FILS

Dịch-giả : NGUYỄN-HẢI

Năng tiếp anh trong một cái nhà đẹp lộng như cung tiên, nàng đầy những kim-cương bảo-ngọc, anh thì không mất một xu, lấy là tày ý anh cả, vậy mà anh cũng chẳng vừa lòng. Anh thật là được voi bị đòi tiên đấy.

— Chị nói phải. Nhưng tôi không thể cưỡng được. Tôi cứ nghĩ đến rằng người ấy là tình nhân của nàng mà tôi đau khổ quá.

Mụ *Buy-đăng* lại nói :

— Mà bà-tước có còn là tình nhân của *Các-nương* nữa đâu. Bà-tước chỉ là một người nàng cần đến đó thôi. Đã hai tháng nay, nàng vẫn không cho bà-tước vào nhà. Sáng hôm nay, bà-tước đến, nàng đành phải nhận cho bà-tước đưa đi xem hát, chớ còn làm thế nào được nữa. Bà-tước tiền nàng về, lên chơi một lát, chớ có ở lại lâu, chẳng thế sao anh lại đợi đây. Tôi tưởng không còn có sự gì tự nhiên hơn thế nữa. Và lại, anh đã chịu được ông công-tước đấy thôi ?

— Phải, nhưng lão ấy đã già, tôi dám chắc *Các-nương* không phải là tình-nhân của lão. Mà thường khi một chuyện như thế thì chịu được, chớ ba thì không chịu nổi. Sự đề đãi ấy dưỡng như một cách say hơn tình-thiệt ; người đàn ông đủ vì tình mà nhịn nghe theo nữa, cũng là bị mình xuống một bậc với những kẻ đáng cách nghe theo ấy làm một nghề và dùng ngạch ấy mà làm một cách kiếm lời.

— Anh thật là khó hầu ! Mất tôi đã thấy biết bao nhiêu người sang trọng, lịch-sự, giàu có bằng vạn mà còn nghĩ những lời tôi khuyên anh đó ! Mà họ cứ việc nghe theo, không có lời thôi, không bỗ thẹn, không hối hận gì cả. Sự đó ngày nào không thấy ! Nhưng anh bảo gái trăng hoa ở đất *Ba-lê* này, ăn chơi như thế, mà không có lấy ba bốn nhân-tình một lúc thì sống làm sao được ? Không có cái gia tài nào, to lớn đến đâu, mà có thể một mình cáng đáng được những khoản tiêu pha của một gái như *Các-nương* này. Một cái sản-nghiệp năm mươi vạn quan lợi-tức, ở đất Pháp này kể đã là to ; vậy mà năm mươi vạn quan lợi tức cũng tiêu vào đâu, anh ạ. Không thấm vào đâu là vì thế nào ! Người đàn-ông có được bấy nhiêu tiền lợi-tức thì phải có một cái nhà tư, có ngựa xe, có kẻ đầy người tớ, có bè bạn chơi bời. Thường khi một người như thế đã có vợ, có con, phải có xa-xỉ, nào cờ bạc, nào đi chơi xứ nọ xứ kia, tôi biết đâu mà nói ra cho hết ! Những thói tục như người ta như thế đã bèn chặt lắm rồi, không thể nào phá bỏ đi được nữa. Phá bỏ đi thì sao cho khỏi mang tai mang tiếng, khỏi để thiên hạ cho là bại nghiệp khuynh gia. Tính cho đúng, năm mươi vạn quan một năm, chỉ có thể cho gái được đến bốn năm vạn đã là nhiều. Như thế thì gái phải có nhiều tình-nhân khác nữa mới đủ các khoản chi tiêu. Được như *Các-nương* này còn là tiện lắm. Không biết Trời Đất run rủi thế nào, nàng lại vớ ngay được một lão già giàu mười mấy triệu, vợ con đều chết cả, chỉ còn có cháu, nhưng cháu cũng lại giàu. Nàng muốn gì lão cũng cho, mà lão không xin nàng gì hết. Nương nàng lại cũng thế nào, lão cũng sẽ chôn-tử. Những bậc thiếu-niên ở *Ba-lê* này, có được hai ba vạn quan lợi-tức, nghĩa là không có đủ mà ăn chơi trong các xóm bọ nằng đi lại, những bậc thiếu niên ấy mà được là nhân tình một gái như *Các-nương* thì vẫn biết rằng tiền mình cho gái, gái không đủ trả tiền nhà và tiền tôi tớ. Những chàng niên thiếu đó không nói với gái rằng mình biết vậy, họ cứ lờ như không hay chi cả, rồi đến khi đã chán thì chán giờ họ cứ việc lăng ra. Vì thế họ lại muốn sĩ-diện hão mà cáng đáng lấy cả thị họ phải mất nghiệp như đỗ ngu xuẩn, rồi trốn hàng mười vạn nợ ở *Ba lê*, để sang *Phi-châu* mà bỏ xác. Anh trông thế mà gái chịu ơn sao ? Không đâu, anh ạ. Gái lại nói rằng vì họ mà mất danh phận, vì khi ăn ở với họ lại còn chịu mất tiền lương. À ! Anh cho những chuyện còn con đó làm lẽ nhục hẳn ? Ấy thế mà thật đấy. Anh là người ngoan ngoãn, tôi rất thương yêu. Tôi sống ở chốn ăn chơi đã hai chục năm trời, tôi đã biết gái ăn chơi là người thế nào, gái họ đáng là bao nhiêu rồi. Tôi không muốn để anh cho cơn nhẹ tình của một gái xinh đẹp làm chuyện thật thà đứng đắn. Sau nữa, chẳng kể chi điều ấy, tôi cũng vì vì phỏng như *Các-nương* yêu quí anh đến bỏ được cả bá-tước lẫn công-tước nữa ; đến kẻ công-tước hay chuyện nàng gần bỏ với anh, mà bắt nàng phải ngắm hai người mà chọn một, thì nàng hẳn vì anh mà chịu một cái thiệt to vô kể, sự đó đã cổ-nhiên. Anh làm gì mà đền bồi được cho nàng ? Khi anh đã chán chường anh yến, không còn tha thiết đến nàng, thì anh làm thế nào mà đền được những điều rằng thiệt hại vì anh ! Anh chẳng làm gì được cả. Mà thành ra anh làm cho nàng phải xa cái xã-hội kia, là chỗ nàng đã cầm lòng cái cơ nghiệp, nàng đã định chắc được cái hậu-nhật của nàng, nàng cho anh cả mấy năm xuân-xanh, rồi chịu để người ta quên mất. Anh là kẻ làm thương-tổn cho nàng nhiều rành ra đó. Hoặc giả anh là người nhân-từ, anh nghĩ rằng anh phải giữ nàng trọn kiếp như thế thì thân anh lại làm tội đời ; vì cái tình nghĩa này, với người trẻ ra thì tha thứ được, chớ người đã đứng tuổi thì không thể nào dung cho được nữa. Cái tình nghĩa này sẽ làm khó khăn cho hết thảy mọi việc, nó làm cho nàng không thể nên được gia cư, không thể đỗ được việc lớn ; mà hai sự đó là những sự yên thú hai và cuối cùng của người ta đó. Vậy anh hãy nghe tôi, việc đáng thế nào cứ biết thế, gái thế nào cứ bằng lòng thế vậy, mà đừng để cho một gái giang-hồ có quyền nói được rằng anh là người còn nợ họ.

Bàn như thế thật là khôn khéo, lời ấy nói lại để nghe, tôi không ngờ mụ *Buy-đăng* lại nói được những câu như thế. Tôi không thể trả lời sao được, chỉ biết nói rằng mụ nói phải ; tôi mới giờ tay ra bắt mà cảm ơn khuyên bảo bấy nhiêu lời. Mụ lại nói :

— Thôi, thôi, anh hãy xua đuổi những lý tưởng đó đi kẻo mà vui cười đi. Cuộc đời thật là thú, anh ạ, ấy là tùy cái cốc rượu ta nâng lên mà nhìn đời đó. Vậy, anh cứ bỏ ngay *Ngọc-tiên*, bạn anh ấy, chàng đã làm cho tôi chắc rằng chàng đã hiểu rõ tình như tôi vậy. Anh phải tin một điều này, không có thì anh sẽ hóa ra một trai vô vị, là hiện bây giờ ở bên cạnh đây có một người con gái đẹp đang nóng ruột chờ cho khách ra về, nàng trông đến anh, giữ anh ở lại đêm mà tôi đảm chắc là yêu anh thật. Bây giờ, anh hãy ra đứng cửa sổ với tôi, chờ xem ông bá-tước ra về ; chẳng bao lâu nữa sẽ nhường chỗ cho anh.

Mụ *Buy-đăng* mở cửa sổ, tôi với mụ cùng đứng tựa bao-lơn, mụ thì nhìn phố xá vẳng teo, một vài người qua lại, tôi thì nghĩ vẩn nghĩ vơ...

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ MẠ VÀNG

BẢO HÀNH 2 NĂM

Máy kỹ mà tốt nhất bằng 15 chân kính

Giá . . . . . 11 $ 50

BÁN Ở HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

ĐỨC-LONG

Số nhà 90, phố Mã-mây Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, dây, gai tây dây đay ta, cùng các thứ dầu ta, các thứ hai làm dầu, các thứ khô dầu để nuôi súc nên có bán cả, bán ruộng, cùng là đủ các đồ sắt làm xe và cuốc, xẻng, búa, rìu và các thứ sơn-tây, các thứ danh, vân vân.

Xin quí-khách chiếu cố cho, hiệu tôi xin tính giá phải chăng không dám ăn lãi nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU

2058 chủ-nạch.

HỎI KẺ PHẢI ĐAU

Này hỏi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quản mà để chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã không chữa chắt nào cả, này hỏi những người phải đau khi quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi : này hỏi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tiểu. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có biết không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người đã có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Bởi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy có viết thư cho hiệu Bác-sĩ **MONTÈS** số 84 *Paul Bert Hanoi* mà bảo mua một lọ **BRONCHOSERUM** giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì nông một chìa vặn, nông một lọ, thì ít lắm khỏe mạnh rồi hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . 0 $ 90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . 2 $ 25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 f. 00

Độ từ 1 $ 90 đến 2 $ 00 (tùy theo giá bạc kho Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu (SIROP N)

Một chai. . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Độ 0 $ 70 đến 0 $ 80

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Độ 3 $ 90 đến 4 $ 00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 f. 50

Độ 1 $ 70 đến 1 $ 80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (máu-bổ bổ huyết

Một lọ . . . . . 11 f. 40

Độ 1 $ 80 đến 1 $ 90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người hết là bệnh grippe nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng-hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nên muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

Kỳ báo này nhà quê tôi xin kể chuyện một ông phán tại tòa kia nhà ở phố Bầu-cầu, bỗ ngoài cho vợ già đánh buôn bán, kể cơ ngơi thì cũng khá, thế mà bỗ trong thì quanh năm kiếm ăn về nghề đồ-bác. Cái thanh thế nhà đó ra thế nào, thì công chúng đã thừa biết cả, đã bao người sa đắm vào đấy, rửa mà thiên hạ vẫn không chừa. Như năm ngoái ông phán thông lưng với một chàng thợ thêu và một anh bịp giả vốn là chú râu ria bói nhọ trở về, tăng bốc lên làm quan thông quan phán, rồi cũng nhau bóc lột những kẻ dại khờ. Nghe đâu những canh đỏ đen của chúng ăn thua nhau đến trăm nghìn, thế mà con mắt bàng quan nào mấy ai đã ngờ tới. Vậy thời *Nhà quê tôi* giám bỏ tiền ấy ở đâu mà cần thế ? Thưa tiền đó chính là để hàng của bà phán xuất ra cho các con bạc, rồi thời tam thập-lục kế giở ra đủ thu nhập gia tài điền-sản. Ghê chưa ! Ấy cái cách làm giàu của bọ nhà thế đó.

Bước sang năm nay, mánh tham của bọ vẫn còn bùng bùng như nước sôi như dầu nấu, lại dụ dẫn những quân vô-lương để đi bóc lột những bác mẫu mẻ xuân-nhật.

Nhà có trách nhiệm cũng đã lắm phen lắm nỗ, chứ nào có đong từng gì đâu, thế mà đều bị tóm được lần nào, thì đủ biết chúng cũng đã mưu nhiều kế. Nhưng *nhà quê tôi* thiết tưởng rằng : trăm bỏ đuốc cũng vô được con ếch, thì sớm chầy bà con ta sẽ có ngày được xem xét ngẫn xâu dài điện qua cửa.

HÀ-ĐÔNG

Cải-lương với bất-lương. — Bản-quán tiếp được bài sau này, vậy cử nguyên-văn đăng báo :

« Tôi có đọc qui-báo số 1478 nói về việc làng Do-lộ tôi nhân *chưa cải lương* được mà thành ra *bất lương*. Thật là đích đáng lắm. Tuy vậy, nhưng cũng còn nhiều điều chưa được thật rõ.

Tôi vốn là người làng Do-lộ, vậy xin kể lại tường tất, để quí báo biết cho.

Nguyên làng tôi, công-điền công-thổ non 300 mẫu, hơn 10 năm nay vẫn theo lục cổ : phàm những miếng ngon thì phần nhiều về những người cao mũ đai áo, còn những miếng ma chê quỉ hờn, không thể cày cấy được, thì phần nhiều về những người khố rách áo ôm. Bởi thế 5, 6 năm nay, những kẻ cùng-đinh chỉ ngong ngóng mong về sự cải-lương để được hưởng lợi-quyền về sự thâu phân quân cấp.

Nhưng đen trời soi chưa thấu thì sức gậy gạch mạnh hơn lẽ công bình, thành ra sự cải lương đã trải mấy mươi lần, cứ xong lại chẳng xong !

Lý thường chạp nằm ngoài đến nay, nhờ ơn Nhà nước sức cho làng nào cũng phải đặt ra chánh phó hương hội tức biểu để cải lương hương chính. Hội đồng làng tôi, theo sức và nghị định, đem công điền công thổ chia cho dân đinh và trích ra một phần đấu giá lấy tiền giao cho giáp Nhất sửa lễ cúng tế quanh năm, không phải bỏ thu gì nữa, trên dưới cả làng ai ai cũng thuận tình kỳ kết cả. Ngờ đâu lại có kẻ lợi tâm về sự bỏ thăm, bầu trở việc tế cúng, rồi lại sinh sự kiện cáo lôi thôi.

Đến ngày 13 tháng giêng này, quan trợ tá vâng lệnh quan Công-sứ, quan Đồng-đốc lĩnh tỏi, về đình xét hỏi việc tế lễ, thì thấy chánh-lộng tổng tôi và thầy chánh-hương-hội làng tôi đến hầu quan ở đấy. Khi xét xử thì cả làng chứng tá ai ai cũng kỳ vào hiến-bản đồ lỗi cho một bọn cường-hào. Bọn này biết thế là trái, xô vào đánh thầy chánh-hương-hội làng tôi và quan trợ-tá chúng thầy chánh-tổng, định cướp lấy giấy má để cải trắng lập tức quan trợ-tá cho người về bảo quan Huyện thì quan Huyện liền sai lính trỏ lên ứng cứu. Khi lính lên thì bọn nọ đã lẩn tán rồi. — Sự thể đầu đuôi như thế.

Hiện nay quan trên còn đang hết sức lấy lẽ công bằng mà xét hỏi. Chưa biết thế nào.

Người làng Do-lộ :
Lê-đình-Thu, lại-cáo

SƠN-TÂY

Ta sắp có tiền đồng. — Độ một tháng nữa ở Haiphong sẽ chở lên tỉnh tạ 95 hòm tiền đồng là 2 261 000 đồng. Như vậy thì việc buôn bán vật lại càng tiện lắm. Nay cái nỗi-niềm xu đã trừ được. Còn cái tệ bạc giấy một bảo dân sự trông mong rằng nhà-nước sẽ trừ tính cho tiện hơn vì giấy ấy nát bẩn. mua bán không ai muốn lấy cả. Nhiều người có giấy bảo nát phải bỏ một chỗ đành chịu thiệt.

PHỐ-LÝ

Đánh nhau. — Chiều hôm mới rồi, một cậu lính cơ đi coi nhà pha, khi đến con đường ngõ-huyện, gặp một ả mới ở nhà pha ra, ả này đã vì tội-gian hoa mà được cùng với tình-lang vào nhà pha trong hai tháng. Nay anh quyến lại gặp người quen mặt, ý chừng cũng muốn *bóng-sua*, song chẳng hãy vì lẽ gì mà thấy đòi nên đánh nhau tái bụi, sau thấy điệu nhau vào quan sở tại, chưa hay việc đó xét xử ra thế nào.

Nam bắc xưa cách xa
Muốn cho như một nhà
Phải nên mua quốc-trái
Làm nối đường hòa-xa

VIỆC KINH-ĐÔ

Quan Toàn-quyền đến Huế. — Chiều hôm 19 Février 1922 hồi 18 giờ 45, quan Toàn-quyền đã đi chuyến xe lửa riêng từ Đông-hà đến Huế. Quan Khâm-sứ cùng các quan thân-hiến các tỉnh ra đón ngài ở Đông-hà sáng hôm ấy rồi lại cùng vào với quan Toàn-quyền một lần. Khi đến ga, có các quan lại tây Nam cùng đội lính tập đón rước ngài rất trọng thể ; ở Kỳ-đài có bắn 21 tiếng súng mừng. Tối hôm 19 này ngài ăn yến tại phủ Khâm-sứ. Ngài còn ở tại Huế ngày 20 rồi ngày 21 ngài vào Nam-kỳ. Lần này là nhân khi hành trình vào Nam-kỳ mà ngài ghé lại Huế, cho nên các cuộc nghênh tiếp khoản đãi và yết kiến theo công-lệ không có thi hành.

Thôi chớ xin kẹo nữa. — Nước ta thường có sự tin nhảm dị-đoan, mỗi khi cúng lễ thường lấy đói trự tiền đầu vào cái khay, nếu một trự sắp một trự ngửa, thời gọi rằng quẻ kẹo đã được và thần-minh đã chứng giám cho, bằng hai đồng đều cứ sắp một mặt ngã một mặt thời tức là quẻ kẹo chưa ứng mà thần minh chưa chứng giám. Tưởng sự tin ngưỡng ấy sắp một trự nữa vô lý vậy.

Tối hôm mồng 9 ta vừa rồi lại trong thánh có nhà cậu ấm kia bày lễ cúng : cậu cũng Tiên-sư và cũng bỏn-mệnh. Khi lễ vật đã sắp sẵn sàng tươi cậu mợ ra làm lễ rồi xin kẹo. Trước khi cầm hai đồng tiền thời cậu ấm bảo mợ rằng « Xin kẹo là một sự hứa nguyện đối với thần minh, nếu ngài đã chứng giám cho thời quẻ kẹo ứng, hoặc như xin một lần mà không ứng thời tưởng nên lo lắm mà cũng chẳng nên xin lại lần thứ hai nữa, có phải chăng ? » Mợ ấm ngẫm ngợi một hồi lâu rồi đáp rằng : « Phải, nhưng hoặc có khi lễ vật thiếu mợi hai cái chưa được đủ thời quẻ sau ngài cũng không chứng giám. phải nên xin lại lượt thứ hai thứ ba. » Cậu ấm đáp lại rằng « chẳng phải thế, vì khi đã cúng thời lễ vật tất phải đủ, vậy thời trước khi xin quẻ kẹo, mợ hãy kiểm điểm lại xem thử có vật gì thiếu phải lo liệu cho đủ cả rồi mới xin sau. » Mợ liền lại nơi bàn cúng xem một hồi rồi bảo cậu rằng : « Đủ cả, chẳng thiếu một vật gì ? » Cậu lại hỏi : « Để thiệt chưa. » Mợ bảo thiệt. Rồi cậu lại biểu nên xem lại một lần nữa. Khi ấy cậu ấm mới cầm trự tiền, bỏ lên trên khói hương rồi khấn rằng : « Này là ngày... tháng... xin lấy lễ bạc lòng thành dâng lên Tiên-sư, tổ-sư phù hộ cho đắc tài sai lộc và xin chứng giám cho, vân vân. » Khấn xong liền dẫn hai trự tiền xuống khay thời trự tiền nhẩy một mặt sấp, cậu đề khay xuống mà bảo mợ rằng : « Thôi hẳn là ngài đi vắng rồi nên quẻ kẹo không ứng. Thôi đọn tất cả lễ vật ấy đi mai sẽ sắm lễ vật khác cúng. Liền tuân lời cậu, nhưng có ý không cầng lòng. Mợ liền lại cầm lễ bỏn-mệnh và xin sao cũng không ứng. thời cậu lại nói thôi bà cũng đi khỏi rồi, nên làm lễ khác mai cúng cho luôn. Đến mai xin kẹo cũng không ứng, cậu lại bảo làm lễ khác, qua ngày mốt, Ngày mốt quẻ kẹo cũng chẳng ứng, cậu lại bẹu đến ngày triều-tế, cũng chẳng ứng nữa, mợ lấy làm phiền bàn với cậu rằng : Thôi từ nay chớ tin kẹo nữa là phải, vì Ngài chứng cùng không ta vốn không biết, cứ bảng ở hai trự tiền thật vô lý thay ! »

Chỉ có dân giả man mới không biết đường xe lửa ích lợi thế nào.

Người nào đã hiểu sự ích lợi ấy, phải cho vay tiền để làm đường xe lửa cho nhiều. Cho vay thế, vừa lợi cho mình, vừa lợi cho nước.

CHÍNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là

50 đồng bạc

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẮC LÀM LẠ TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau này :

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre	
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	10.000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng
Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre	
4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
26 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái-phiếu được hoàn lại bằng 471.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy, có 2 lẻ là 10.000 đồng, 10 lẻ là 1.000 đồng và 76 lẻ là 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Những trái-phiếu trúng số, thì ngày 15 tháng tới sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tiền mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày 5 đến ngày 25 Mars 1922 tại tất cả các ngân-khố Đông-pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điểm của nhà Đại-pháp Hối-lý ngân-hàng, không phải mất thêm phí tổn gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền giảm bớt số phiếu đem mua.

Mua 10 trái-phiếu hay ít hơn 10 trái-phiếu thì phải nộp tiền ngay tức số ; còn những số trái-phiếu mua ngoài chỉ số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm giá tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngay 10 đồng, còn thiếu lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái-đơn nhất định phải nộp nốt.

Những trái-đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc hết hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu.

VIỆC TRUNG-KỲ

THỪA-THIÊN

Ngày tết của một nhà nghèo trong núi. — Xóm Bãi-chuối là một nơi cực kỳ quạnh hiu không đâu bằng : phía trên là dãy núi Hải-vân cao ngất trời chuỗi xuống một cái bãi hẹp, trên ấy có nhiều chuối rừng mọc, phía dưới là tiếp với một cái bể rộng mênh mông, trên bãi ấy có vài ba nóc nhà, toàn là nhà nghèo cả, mà trong mấy nhà đó lại có một nhà người đàn bà góa kia là nghèo nhất. Chỉ có hai mẹ con làm không đủ ăn. Trong ba ngày tết là ngày thiên hạ nghỉ ngơi cả, mẹ con cũng chẳng làm chi cho đỡ nọ, cho nên đã đành dụm từ trước đến ba hôm ấy, ngày chỉ ăn một bữa, mà cơm phải nấu lộn khoai, để đứng trưa mới nấu, rồi làm lễ cúng cho chồng. Trong lễ cúng thời chẳng có hương đèn bánh trái gì nữa, chỉ có một bát cơm khoai một đĩa cá khô, và một cái chai trên có cắm một nhánh hoa trang bẻ ở trên núi về Khi cúng xong, mẹ con ăn xong rồi khóc mà đi ngủ.

Khá khen thay cái phong tục nước ta, xem như nghèo hèn dường ấy, mà lễ nghĩa vẫn không quên, cái thanh thủ vẫn không bỏ, cũng có bình hoa để thưởng xuân.

Lấy quang cảnh ấy mà so với chốn thành thị ta có nhà mứt mỏn hàng quà, bánh trái hàng sẽ, nem chả thịt cá như núi, rượu pháo từng thùng, áo quần từng mớ, bạc giác với xu vung phá xa xỉ như đất cày, thời cũng khá tiếc lắm vậy.

TOURANE

Cuộc công-thải. — Hiện nay trong thành phố ta đi đến đâu cũng nghe người ta đàm luận về sự ích lợi mua phiếu công-thải 6 triệu đồng bạc để giúp chánh-phủ làm tiếp thêm khoảng đường sắt Vinh-Đông-hà.

Về phần các công sở thì quan trên thật đã lận tâm hiểu dụ cho các viên tòng sự ai nấy đều ỏi ỏ bằng lòng ; còn về phần các hội Hữu ái, thì hội nấy sắp họp đại hội đồng bất thường, hội kia đương đại tờ chu tri cho tất cả các hội viên, để cổ động riêng từng người nên tự xuất gia-sí, hoặc xin tiền lãnh lương bổng, và cổ động chung cả hội, nên trích ra một phần tư bản của hội để mua phiếu quốc trái.

Và đi đến đâu cũng thấy có gián yết thị, nào những yết thị công của nhà nước, nào những yết thị riêng của mỗi sở, mỗi hãng đại-thương. Mỗi một đoàn xe lửa có mấy toa,

(*Xem trang thứ tư*).

Ai không mua về Quốc trái là để hỏi-hận về sau. Thấy người ta trúng số được tiền, mình không được, của vào tay người, ấy mới xót-xa.

BÁN ĐỒ VẢN-BẢO

Những đồ cầm ở Vạn-bảo thành phố Hanoi, trong vòng tháng ba tây 1921 mà không chuộc hay là không đổi vé, thì sẽ bán đấu giá ngày thứ ba, mồng 7 tháng ba tây 1922, (9 tháng hai ta) 8 giờ sáng.

Tiền giấy bột mà người mua phải trả, ngoại giá mua, là bốn phần (4%).

Cái sổ những đồ bán rồi thì trong tháng sau khi đã bán, ai muốn đến xem cũng được.

Quan Chủ Vạn-bảo :
DE GAILLANDE.

1945

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu dìm khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ ma lắm ra không đòi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rầy đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54 Hanoi.

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert Hanoi.

BÁN NHÀ

Bán bảy dãy nhà, tất cả 44 gian, có gác và không gác, gian nào cũng có đèn máy.

Hỏi tại số 47, phố cửa Đông (Avenue du Général Bichot Hanoi).

3218

CÁC CUỘC ĐI XEM

SẮP-NHIẾM

Tối thứ tư :

HOÀNG LONG ỨNG MỘNG

Nàng Phúc-Hiệu chỉ vì một giấc mộng mà sinh ra nhiều cảnh ngộ nên thơ.

Tối thứ năm :

CẨM-CHÂU-THÀNH THẤT THỦ

Tích này là một tích rất lý-thú. Nhời trò câu hát đã thành vỏ. Từ khi có Sán-nhiên-đài, lần này mới diễn là một.

Sắp diễn : Trong tuần lễ này sẽ diễn tích « CÂY CỎ LÀM CHỨNG » vì bận hát thuộc cả rồi.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 22 đến thứ ba 28 Février 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 6 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

Tích « NGƯỜI BA MẶT »

Hồi thứ 11

« JEAN - CLAUDE »

FANNY LEAR

Bi-kịch giải 4 hồi của **MM. Melhac** và **Halevy**

Có M. Jean Manoussi soạn cảnh

Chủ - nhật sau — sẽ chiếu tích

« SAC DE ROME »

Rất hay và rất đẹp

THEATRE MUNICIPAL

Rạp hát Tây lớn

Phường DELAMERCIE hát năm thứ 2

Thứ năm 23 Février 1922

sẽ diễn tích

PHI-PHI

Nhạc - kịch ba cảnh, của **MM.** A. Willemetz và P. Sallar

Tích này đã từng nổi tiếng ở rạp Appolo

Hiệu bán sách, giấy, bút, truyện, cùng các thứ dùng trong phòng giấy.

KIM-GIANG

Các nghị ở ra, nước đông hiệu bán buôn hiệu nói sẽ xin đính giá phải chăng và gửi hàng theo lối giao ngân lĩnh hóa (contre remboursement)

78, rue Tiên-Tsin, và phố Cửa Đông bằng Ba. Hanoi

2182

NHÀ BA MÙI

Số giây nói 328

Nhà ba mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giồng rằng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-tốn theo lệ lối đám cưới. Qui-khách muốn thuê, xin mời đến bản-hiệu nhà Ba Mùi, ở phố hàng Long, số 46, (Route Mandarine).

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch
Quản-lý, M. Tạ-duy-Hiệp

thì ngoài mỗi toa, hai bên bản, mỗi bên có gián ba tấm yết thị, tấm thì đề chữ Pháp, tấm thì đề chữ Nho, tấm thì chữ quốc-ngữ. Tấm nào cũng to tướng, bề dài ước được một sải, mỗi tấm lại mỗi màu giấy, trông thật là rõ ràng. Những xe ô-tô chở hành khách và chở thơ vào đường trong, xe nào cũng có gián yết thị. Nghe nói tỉnh Quảng-nam lại có hội các bà quan đi diễn thuyết các chốn hương thôn để khuyến dân mua trái-phiếu.

Kỳ này nhiều người thấu hiểu được cái nghĩa vụ và quyền lợi của dân ta đối với cuộc công-thái. chắc rằng cuộc công-thái nầy sẽ phát đạt lắm. Mong thay!

QUẢNG-NGÃI

Phát mãi. — Hiện Khách kia ở phố Thu-xá, nhơn vì mua bán lỗ lã, mắc nợ các hiệu nhiều, các chủ nợ thấy hiệu ấy càng ngày càng suy, liệu không thể trả nợ cho mình nổi, đều đến Tòa án thưa kiện, quan Tòa án đến khám gia sản, niêm phong cẩn thận và yết thị cho nhơn dân biết đăng đến ngày phát mãi đến mua. Hôm 25 tháng chạp năm ngoái, Tòa án phái quan Kho-bạc xuống hiệp đồng với quan đồn Thu-xá mà bán đấu giá gia tài hiệu ấy. người đến mua rất đông, song phần nhiều là người Khách trong bang ấy cả.

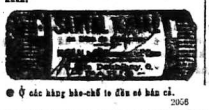
Dịch gà. — Độ này các miền quê và thành phố gà chết rất nhiều, có nhà năm mười con thình thoảng chết lẫn, còn có chỗ đôi chục con đương ăn bỗng chúc đập cánh ngoẹo đầu mà chết, vì thế nên gà lúc ni đắt quá, mỗi con bốn năm giắc, còn trứng thì hai ba xu một cái. Song lúc ni có hơi thơ hơn trước; nghe đâu ở Thu-xá cũng có vịt ấy, nhưng không dữ dội bằng ở tỉnh.

Mất rồi lại thấy. — Hôm mồng 6 tháng giêng có nhà hai ông phán sự ở chung nhau bị ăn trộm, mỗi thầy tính mất hơn ba bốn chục bạc, đến sáng ngày hai thầy kê ra một cái giấy bẩm quan, quan sức sở phòng-thành phải tìm. Song cũng may cho hai ông phán và ông phòng, là vì tên ăn trộm ấy đem đồ đi bán trên làng Xuân-phổ bị họ bắt được giải xuống sở phòng thành, quan trên hỏi ra thì đồ ấy cũng còn, chỉ mất cái áo và vài đôi giầy mà thôi.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Tại làm sao người mắc bệnh khí hư, thường hay biếng chữa?

Bệnh khí hư sinh ra những nỗi khó khăn thế nào tưởng không ai cần không biết: sưng bàng quang, sưng nhiều bộ tuyến, sưng đái buốt, sưng niệu-quản. Mà đâu là thứ bệnh khí-hư sinh ra các bệnh tại phúc bộ cùng bệnh tuyệt sản. Nhưng người ta sở dĩ biếng chữa bệnh ấy là vì thuốc chữa không phải ai cũng có thể dùng được. Cách thụt nhiều khi cũng chẳng công hiệu gì. Rửa cũng khó làm cho được có ích. Tiêm thuốc thì nguy hiểm, nhiều khi thuốc dùng vào người đau lại không chịu được, thành ra nôn ọe, đau thận, đi rều. Vì vậy nhiều người có bệnh không muốn chữa nữa. Nhưng ai đã biết vị thuốc *Santal Monal* là vị thuốc quí bảo mà nếng vào để chữa ấy, thì có bệnh tất chữa ngay. Thuốc ấy uống vào làm cho dễ tiểu tiện, mà không sinh ra những nỗi khó khăn cũng là không làm sưng niệu thủy toàn bộ. Thuốc ấy rẻ sạch nhiều quản, làm cho thêm số nhiệt thấy. Vì vậy mới mắc phải bệnh khí-hư, chớ nên quên dùng thuốc *Santal Monal*, vì dùng thuốc ấy thì bệnh chóng khỏi mà tuyệt được những nỗi khó khăn.

● Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2056

202. TỔNG-VỤ NE-TAI, 49, Phố hàng Ngang, Hanoi.

SOCIÉTÉ ASIATIQUE D'IMPORT ET D'EXPORT

Số 21, Rue Jules Ferry, ở Haiphong

CÓ BÁN: Vải, dạ, len, rượu vang, rượu sâm banh, rượu cốt nhắc, các thứ đồ hộp, vân vân.

Ai muốn hỏi gì, hiệu ấy sẽ vẫn lòng trả lời và sẽ gửi ngay các mẫu hàng đi. 2075

SẮP PHẢI DÙNG ĐẾN !!

Xem ra năm nay có lẽ nóng nực hơn mọi năm, ngày xuân mà nắng đã nhức đầu chết mất. Bản-hiệu rất mừng sắp được dịp hay để bàn tiếp các quí-khách, vì vừa rồi bản-hiệu nhận được ở Hoa-kỳ và Pháp chiếc thứ kinh, đủ các kiểu, các mầu.

Vậy quý khách cần nên báo-toàn đôi mắt mà chiếc-cố đến Bản-hiệu thì mới biết cho rằng kính của Bản-hiệu là tốt và lên hơn mọi nơi.

GIÁ NHƯ SAU NÀY :

Kính rợp tròn, gọng vàng, vành đồi mồi	4 $ 50	Kính rợp gọng vàng	3 $ 50
Hộp xỏ mồi cái	0 50	Kính bọc lụa gọng kền	0 70
Kính tiền toàn đồi mồi	2 80	Kính xem sách gọng kền	0 $ 50 và 1 20
		Kính cận thị gọng kền	2 60 và 1 20

CÒN NHIỀU CÁC THỨ KIỂU NỮA.

Kính mua tại Bản-hiệu bền đẹp chưa cấy có đổi thay.

TỔNG-VỤ NE-TAI, 49, Phố hàng Ngang, Hanoi.

SOCIÉTÉ DES PHOSPHATES DU TONKIN

133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÂN (PHOSPHATES) là một thứ bột vun lên, giống mầu, rất tốt, Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lúa rồi ra được gấp hai, gấp ba.

Hội chúng tôi tính nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU

Ai muốn hỏi hàng gì, xin cứ gửi giấy cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cầu-Đất).

Chúng tôi bán giá như sau nầy, hàng lấy tại nhà-máy ở Haiphong

22 $ 00 một tấn PH. 19/21. Thứ bột để vun ruộng chua.

32 . 00 một tấn PH. S Thứ bột này thời sử dụng cả ruộng chua, ruộng ngọt 2035

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên 5 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú.

NGUYỄN-HỮU-THU DIT SEN

HAIPHONG

CÁC ĐƯỜNG TÀU CHẠY SÔNG, BIỂN:

Tàu BẢO-THẠCH (JADE) chạy Hải phòng, Nam-hải, Bắc-hải, Hongkong
Tàu GIAO-CHỈ chạy Hải-phòng, Nam-định.
Tàu ĐỒNG-LỢI chạy Hải-phòng, Nam-định.
Tàu TÂN-ĐỆ chạy Phả-lại (Sept Pagodes), Lâm.
Tàu CÁT-TƯỜNG chạy Hải-phòng Kiến-an.
Tàu CHAMPAGNE chạy Hải phòng Hongay.
Tàu ĐỆ-ĐỆ chạy Hải-phòng, Hải-dương.

Những hàng hóa thì phải xếp xuống tàu một giờ trước khi tàu khởi-hành

Ai cần điều gì xin hỏi tổng cục tại Hải phòng

Phố Boanal số 81 — Phố Tourane số 9

TÉLÉPHONE N° 861 2011

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM » Hà nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 20 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-dân, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các quí-khách đi giờ, hoặc đi các tỉnh

Giây nói số : 280 — hoặc số : 150

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2060

PHÒI PHÁP-THƯƠNG TÂN-TÀI

Số 7, canh trường Y-viện

CÓ BÁN : Hai cái nhà thật rộng kiểu mới, số 29, phố Ngọc-thanh định giá. . . . . 2.800 $ 00

CHO THUÊ : Một khu đất rộng 2.046 thước vuông ở đường Bobillot.

Hội ấy lại chuyên trị đã lâu năm về nghề đóng xe rất tinh xảo. Hiện nay mới có thêm được nhiều kiểu tuyệt đẹp và thanh nhã. Hạng nào cũng có giấy xem đoan chắc chắn.

Ai muốn mua góp tháng hay thuê tạm xin đến đó mà hỏi. Có bán đủ cả các vật dụng làm xe và tính giá riêng cho các hiệu buôn lại. 2056

BẠCH-THÁI-BƯỞI
CÔNG-TY

HÃNG TÀU SÔNG BIỂN

TÀU CHẠY PHIÊN khắp các ngọn sông Bắc-kỳ ;
TÀU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ ;
TÀU CHO THUÊ cả chuyến ;
TÀU HẢI THUYỀN và sà-lan ;

Bản-ty cũng có bao cả hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng

Ai cần điều gì xin hỏi tổng cục tại Haiphong và các phân-ty tại Nam-định, Hanoi, Tuyên quang, Việt-trì và Bến-thủy 2006

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUHON R. của ông HOLBÉ *để chữa a-phiện*
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 00 một chai

Thơ hoặc mới ● Nước ngoài thuốc này phải gửi đơn quan Bác-sĩ người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 $ 00 một lọ

Thuốc bí-mật, bán ẩn-nặc, mỗi một không chuẩn tắm việc gì; dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bán-hiệu hay bán :
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 914, *trị bệnh Giang-mai*
Thuốc ho-gió SIROP PECTORAL *dặc-cổ, bổ-máu.*
Thuốc lao *chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu : chẳng kì mới hay cũ : uống thuốc cachets antiseptiques và thụt thuốc bimanganicides của Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được số rất nhiều người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ

Trị những bệnh đàn bà như : Kinh nguyệt không đều, hay là khi hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, gió con, uống thuốc này đỡ mau tắc lấy lại mau tốt trong mình để bạo bồn.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MÔ-SÉ
Kính-hiển, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán buôn và bán bao kín
Hãm cất và hàm lỏ

« THUỐC DỄRÉ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang mai rất hi-mật bạo cả. Dùng thuốc này rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng còn phải uống thuốc này thì mấy chất khác khỏi hẳn được ; Thuốc này rất hay, rất quí ; ai chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người ai bệnh.

Muốn dùng thuốc này trong mấy tháng thì nên mua một chai lớn litre, Giá có 3 $ 00 mà thôi.

OMEGA
CÓ BÁN TẠI
GRANDS MAGASINS REUNIS
Nên hỏi giá của Bản-hiệu. 2074

THUỐC ĐỘC

Nº 9

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

... *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* cầm cung đi vào trường bắn, vừa thấy cái cung giương lên thì mũi tên đã cắm ngay ở trên cành liễu, trống đánh vang rầm. *Tô-đình-tuyết* thấy vậy, xiết bao mừng rỡ.

Hoàng-phủ-thiếu-hoa lại bắn luôn đến phát thứ hai, xuyên qua lỗ đồng tiền. Quả thị là tài-thế nhân-duyên thật, cho nên đến phát thứ ba cũng trúng thẳng ngay vào giữa cái dây treo áo cẩm-bào, không sai lệch chút nào, làm cái áo cẩm-bào phải rơi xuống đất. Người nhà hai bên đều reo rầm lên mà ca tụng là một bậc « Thần tiễn ».

Lưu-khuê-bích nghĩ thầm : nếu mình không lỡ tay một chút thì chắc cũng bắn được cái áo cẩm bào kia phải rơi xuống đất. Cái nhân duyên tốt-đẹp nầy, nay phải nhường người, nghĩ cũng đáng giận.

Lưu-khuê-bích liền xin cáo-từ, *Mạnh-sĩ-nguyên* vội vàng ngăn lại mà bảo rằng :

— Đó chẳng qua cũng là tiện-nữ phúc bạc, mà xui nên công tử lỡ tay. Sự nhân-duyên bởi tự số trời, công tử chớ lấy làm nghĩ. Hãy xin ngồi lại, uống mấy chén rượu rồi sau sẽ phá cũng vừa.

Bấy giờ *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* đã đến dưới gốc cây, nhặt lấy áo cẩm-bào đem vào, cũng vội-vàng cầm lấy *Lưu-khuê-bích* mà rằng :

— Ngô-huynh cũng với để đây có hơn kém gì nhau. Phát tên thứ bà, nếu ngô-huynh không lỡ tay thì áo cẩm-bào này đã rơi xuống rồi, nay hãy gẹn cùng để uống mấy chén rượu, sao lại vội-vàng thế !

Mạnh-gia-linh cũng cố mời lại. *Lưu-khuê-bích* thấy mọi người đều cố ý nài-ép, cũng phải vâng lời. *Mạnh-sĩ-nguyên* mời hai công-tử vào trong nhà, *Hoàng-phủ thiếu-hoa* với vàng cầm một chiếc ghế đặt tại gian giữa, mời *Mạnh-sĩ-nguyên* ngồi mà thưa rằng :

— Xin đại-nhân ngồi mà nhận lạy cho tiểu-tử nầy.

Mạnh-sĩ-nguyên nói :

— Tiểu nữ được kết duyên cùng công tử, cũng là quí-vọng, khi nào tôi dám nhận lạy.

Hoàng-phủ thiếu-hoa nói :

— Phép phải như vậy, xin đại-nhân cứ nhận cho.

Lưu khuê-bích không bằng lòng, nghĩ thầm : bố vợ và chàng rể hẵn đang thân-nhiệt với nhau như thế, ta ngồi đây chẳng cũng vô vị lắm ru ! *Lưu-khuê-bích* không cáo-từ nữa, tức-khắc xuống thềm, gọi người nhà dắt ngựa lại, rồi trèo lên mình ngựa toan đi.

Cha con *Mạnh-sĩ-nguyên* chạy ra nắm lấy dây cương mà rằng :

— Đã sắp uống rượu, sao công-tử lại về ?

Hoàng-phủ thiếu-hoa cũng giữ lại mà rằng :

— Tại sao ngô-huynh lại nóng nẩy thế ?

Lưu-khuê bích hầm hầm nổi giận mà rằng :

— Sự nhân-duyên của ngô-huynh đã định rồi, để ở lại đây cũng là vô-ích !

Nói xong, liền giục ngựa đi ngay, không ngảnh cổ lại nữa. *Mạch-gia-linh* thấy vậy, có ý không bằng lòng, cũng không ra tiễn nữa mà bảo *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* rằng :

— Bắn đã không trúng, không biết tự xét cái tài của mình, lại còn kiêu-ngạo thì thật đáng cười !

Hoàng phủ thiếu hoa nói :

— *Lưu* công-tử nọ ngày thì bắn với tôi, vẫn không phân hơn kém. Phát tên thứ ba vừa rồi, thực là lỡ tay, vì thế cho nên mới tức-giận.

Mạch-gia linh nói :

— Như thế tức là luyện-tập chưa giỏi. Có 3 phát tên mà bỏng mất một, trông cũng đáng thẹn. Lại còn kiêu-ngạo cậy thế, phỏng ai sợ gì ai!

Mạch-sĩ-nguyên có ý buồn rầu mà rằng :

— Thân-phụ hẵn cậy có công to, chẳng coi ai ra gì. Vả *Lưu* hoàng-hậu ngày nay lại đang đắc-tình với thiên-tử. Nay hẵn tức-giận bỏ về, chỉ sợ lại gây ra điều nầy tiếng nọ. Vậy *Hoàng-phủ* công-tử nên nói với lệnh-đường, liệu mau mau làm lễ cưới đi, để cho hẵn khỏi có ý nom-dòm gì nữa, mà nhà tôi đây cũng không phải lo ngại.

Hoàng-phủ-thiếu-hoa và *Mạnh-gia-linh* đều lấy làm phải. Uống rượu mãi đến tối mới tan. *Mạnh-sĩ-nguyên* sai 4 người gia-tướng đưa *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* về phủ, lại dặn nên mau mau làm lễ cưới, khỏi lo ngại về sau. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* vâng lời, rồi lên ngựa trở về.

Nguyên *Hoàng-phủ-kinh* đã được nghe tin *Hoàng-phủ thiếu-hoa* toàn trúng tử trước, bấy giờ thấy *Hoàng-phủ-thiếu hoa* về, lại càng mừng rỡ bội phần. *Hoàng-phủ thiếu hoa* thuật chuyện *Lưu-khuê-bích* lỡ tay lạc tên, tức-giận bỏ về, lại thuật chuyện *Mạnh-sĩ-nguyên* dặn phải làm lễ cưới ngay, để khỏi lo-ngại, vân vân.

Hoàng-phủ-thiếu-hoa lại nói :

— Con và *Lưu-khuê-bích* là chỗ bạn hữu với nhau, con thấy hẵn không bằng lòng mà về, con cũng áy-náy. Hôm trước con không muốn thi bắn với hẵn, là vì có ấy. Bây giờ một được một hỏng, thật là khó nghĩ.

Hoàng-phủ-kinh nổi giận lên mà rằng :

— Hẵn cũng là con nhà võ-tướng, mà bắn có 3 phát tên, đến nỗi hỏng mất một, thế thì chết không nên tiếc, còn tức giận cái gì !

Trưởng-nga thấy thế nói :

— Hẵn đã tức giận thì tất sinh chuyện, thân phụ nên xin làm lễ cưới ngay, để khỏi lo ngại về sau.

Hoàng-phủ-kinh khen phải, liền viết thư sai người thông báo cho *Tân-thừa-ân* biết. Lại nói chuyện *Tô-đình-Tuyết* hôm ấy thấy *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* bắn phát tên đều trúng, tức khắc xuống lầu, lên vào nhà trong, đứng cạp ở sau bình phong xem trộm. Những cận *Mạnh-sĩ-nguyên* bảo *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* thế nào, đều nghe rõ cả.

Khi vào *U-hương-các*, *Mạnh-lệ-quân* mời ngồi, *Tô-đình-tuyết* cười mà bảo rằng :

— Tôi xin chúc-mừng cho tiểu-thư, sự nhân-duyên này thật là bởi tự ý trời.

Nói xong, liền đem đầu đuôi sự-thể việc thi bắn và việc *Lưu-khuê-bích* tức giận bỏ về kể hết cho *Mạnh-lệ-quân* nghe.

HỒI THỨ V

Tô-đình-tuyết nói với *Mạnh-lệ-quân* rằng :

— *Lưu khuê-bích* không biết tự xét cái tài của mình, lại còn tức-giận bỏ về, thì thật đáng cười.

Mạnh-lệ-quân nghe nói, ngẫn người ra mà nghĩ, không nói câu gì. *Tô-đình tuyết* ngờ mà bảo rằng :

— Lão-gia (trỏ *Mạnh-sĩ-nguyên*) cũng sợ *Lưu-khuê-bích* gây cuộc phong ba, nên đã ước với nhà *Hoàng-phủ* mau mau làm lễ cưới đi thì tự khắc vô sự.

Mạnh lệ-quân nói :

— Chẳng qua chỉ lại cái số phận tôi không ra gì. Sự nhân-duyên này chưa biết đến bao giờ mới thành thân được. Chị cứ gắm lời tôi nói, sau này sẽ biết.

(Còn nữa).